

БИЛТЕН

БРОЈ 2

ФЕБРУАР 2010

ИНТЕЗИВНА ПРОИЗВОДЊА МЛЕКА

Када је реч о интензивној производњи млека, користе се бикови са супериорним особинама за вештачко осемењавање, за изградњу млечних запата са високом продукцијом млека, млечне масти и протеина. Значајно је истаћи да једнострана екстремна селекција на високу млечност често има за последицу разне конституцијске слабости и грешке, а у таквим случајевима долази временом до смањења продукције млека скраћивања продукционог живота, и пада економске ефективности крава .

За високу и интензивну продукцију млека користе се племените расе говеда изразито млечног типа, као што су: црно беле низијске расе европског типа, америчког типа холштајн фризијске, затим црвено бела европска низијска говеда и црвено бели холштајн, мрко сиве, џерзеји гернзеј, аиршир и друг расе. Црно-бела низијска говеда су најраспрострањенија раса говеда у свету и чине 10% од укупне популације у свету, релативно лако се аклиматизују.

Према организацији фарми и начину коришћења животиња постоје различити типови фарми за интензивну производњу млека:

- измузачке фарме
- измузачке фарме са сопственим одгајањем подмладка
- фарме са нормалним односом крава у стаду.

Према климатским и еколошким условима, постоје подручја или зоне са одређеним системима за производњу млека:

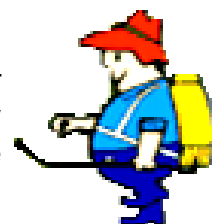
- пашни системи
- мешовити системи.

Захваљујући великој способности адаптације и аклиматизације, говеда под дејством спољашњих фактора средине у којој живе мењају свој спољашњи изглед и физиолошке функције односно испољавају способност варијабилности, који вешто могу да искористе генетичари и селекционари за одабирање оних плус варијанти које одговарају њиховом циљу одгајивања, да формирају пожељне типове животиња и да фиксирају њихове наследне особине. Код животиња је изражена велика варијабилност фенотипских и производних особина, што пружа велику могућност у генетском развоју популације и типова говеда.

дипл. инж. Љиљана Неранџић, сточарство

НЕПЕСТИЦИДНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОЋА

Агротехничке, помотехничке и механичке мере, сетва и сађење здравог и отпорног садног материјала у значајној мери доприносе снижавању густине популација већег броја штеточина испод толерантног нивоа. Ове мере се изводе у развученом периоду, од краја лета до пролећа и омогућавају управљање популацијама штеточина без претеране употребе пестицида, што је

изузетно значајно у концепту производње здраве хране и очувања животне средине.

Стеница крушке (*Stephanitis pyri* F.) презимљава као имаго на разним заклоњеним местима (пукотине коре, под старом наљуштеном кором, под опалим лишћем и др.), те су агротехнички захвати, стругање старе наљуштене коре и заоравање опалог лишћа значајне допунске мере сузбијања ове штеточине.

Редовно обрађивање земље, посебно зими, служи као допунска мера сузбијања оса шљиве (*Hoplocampa minuta* Christ, *H. flava* L.), јабуке (*H. testudinea* Klug), крушке (*H. brevis* Klug), листа трешње (*Caliroa limacina* Retz.).

Против прстенара малине (*Agrilus rubicola* Ab.), једино су могуће механичке мере заштите зато што се његов имаго јавља у време дозревања плодова, када се не смеју примењивати пестициди. Потребно је изабрати толерантније сорте и извршити редован пролећни преглед малине при којем се уклањају и спаљују сви оштећени ластари, са ларвама прстенара.

Јабукин цветојед (*Anthonomus pomorum* L.) презимљава као имаго под испуцалом, наљуштеном старом кором дебла и грана воћки. Стругањем старе испуцале коре, чишћењем крошњи од поломљених и сувих грана и одстрањивањем сувих стабала из воћњака могуће је утицати на снижавање густине популације цветоједа. Правилно примењене агротехничке и помотехничке мере обезбеђују добро физиолошко стање стабла, што је основни предуслов успешне заштите од поткорњака (*Scolytidae*). Посебну пажњу треба обратити на обрађивање тла, резивање и проређивање крошњи, уклањање сувих старих стабала и кречење дебала и ремених грана. Кречење је посебно важно код коштичавог воћа.

Густина популација смотаваца (*Tortricidae*) јабуке (*Cydia pomonella* L.), шљиве (*Grapholitha funebrana* Tr.), брескве (*Cydia molesta* Busck.), грозда (*Polychrosis botrana* Schiff.) може се знатно снизити стругањем старе коре, уништавањем опалих плодова са гусеницама, употребом ловних клопки са феромонима и сл.

Скидање и уништавање зимских гусеничких гнезда глоговца (*Aporia crataegi* L.) и жутотрбе (*Euproctis chrysorrhoea* L.) у потпуности решава проблем заштите од ових штеточина. Ова мера се најчешће изводи за време резивања.

Позната и опасна штеточина, губар (*Lymantria dispar* L.), успешно се може сузбити стругањем јајних легла са коре воћки и шумског дрвећа. Ова мера се примењује на ширим угроженим подручјима шума и воћњака.

Дудовац (*Hyphantria cunea* Dury) презимљава као лутка, скривен у пукотине коре, па се врло успешно сузбија скидањем старе коре са дебла.

Лутке трешњине муве (*Rhagoletis cerasi* L.) се преко једанаест месеци годишње налазе плитко у земљи. Редовно обрађивање земљишта, нарочито дубоко зимско орање, драстично смањује популацију муве и решава проблем црвљивости плодова трешње и вишње.

дипл. инж. Јелена Марковић, зашт. биља

НАКЛИЈАВАЊА КРОМПИРА

Уколико се кромпир производи за свежу рану потрошњу одабирају се ране сорте које имају кратку вегетацију, брз пораст и брзо образују покожицу. Произвођачи раног кромпира настоје да наклијавањем кромпира и садњом под агротекстилне фолије дужину вегетационог периода смање и тржишту понуде рани кромпир у време када могу остварити највећи профит.

За рану производњу, препоручује се садња наклијалог семена са развијеним клицима од 1-2 см.

Окца би требало да буду отворена и пупољци – клице би требало да буду видљиви, зелено- жути обојени. Уколико се обави садња кртола са недовољно развијеним окцима, кромпир ће превише споро ницати и стабљике су тада лако подложне нападу микро-организама.

Наклијавање омогућава рано, уједначено ницање, уједначен усев и рано образовање кртола. Брз развој биљке остварује предност у односу на појаву болести и корова што све резултује умањењем ефеката суше и високим приносима. Наклијавање, такође, обезбеђује раст великог броја стабљика семена кромпира што обезбеђује већу употребну вредност семена.

Да би смо били сигурни да су предности наклијавања семена искоришћене у потпуности, процес наклијавања мора бити усаглашен са климатским условима и временом садње. Семе би требало да буде наклијало на одговарајући начин како би клице биле снажне и јаке у време садње.

Одмах након вађења кромпира, кртоле улазе у фазу мировања. Дужина овог периода варира од сорте до сорте и зависи од услова гајења, зрелости и оштећења самих кртола. Други важан фактор су услови складиштења: температура, релативна влажност и светлост. Након стања дормантности, појављују се вршне клице (апикална доминантност).

Фаза клијања је знак физиолошког стања кртоле. Појава вршне клице је прелазно физиолошко стање од дормантности

(мировања) до пуног клијања. У овој фази клијање осталих окаца је сузбијено. Након извесног времена образују се клице из осталих окаца. Оне ће условити појаву изданака а сама кртола и даље остаје чврста. Дуги, танки изданци и мека кртола карактеришу крајњи физиолошки стадијум – фазу старења. Када је кртола у овом стадијуму, она више није погодна семенску производњу

Уколико су кртоле током периода складиштења, формирале вршну клицу она се мора уклонити да би омогућила кртоли да продукује још изданака.

Са наклијавањем семена отпочиње се 4 недеље пре садње. Процес наклијавања почиње одлагањем семена кромпира у плитке дрвене или пластичне гајбе. Оне се слажу једна на другу како би се кртолама осигурао добар проток ваздуха. Поред гајби за наклијавање се могу се употребљавати и висеће вреће.

Ради прекидања периода мировања, кртоле се излажу температурном шоку. Период излагања повишеним температурама зависи од зрелости семена, времена сетве, сорте, услова ускладиштења и жељеног броја стабљика. Температура се повећава на 18-20 °С у корацима од 1-2 °С дневно, у периоду од две недеље. Овај део процеса наклијавања се обавља у мраку. Потребно је одржавати константну температуру и добру вентилацију током клијања док се не формирају клице од неколико мм до пола сантиметра. Овај стадијум карактерише висока осетљивост клице на механичка оштећења. Као резултат наклијавања, кртоле имају велики број клица које су веома слабе и подложне ломљењу.

Да би се садња обавила успешно мора се осигурати да не дође до губитка клице приликом манипулације садним материјалом током садње или пропадања клице у земљишту.

Овако наклијале кртоле се подвргавају процесу „каљења“. Поступак каљења се проводи тако што се кртоле одлажу у светлој, добро вентилисаној просторији при температури око 10 °С две недеље.

Снижавање температуре и излагање светлости (природна или вештачка) ће успорити раст клица док се развој кртола наставља. Ово ће иницирати развој листова столона и корена и формирање хлорофила.

Клијанци ће након „каљења“ остати релативно кратки (1-2cm) и чврсти. Процес каљења кромпира може се обављати и на отвореном.

Уколико температуре ваздуха буду ниже од оптималних за овај стадијум, користе се разне врсте фолија како би се кртоле у холандезама заштитиле од мразева.

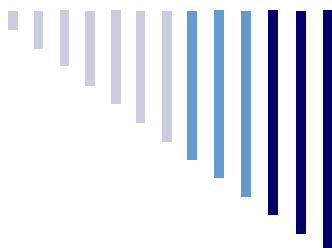
дип. инж. Ненад Нешовић, ратарство

36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР. 29
ТЕЛ/ФАКС: 036/315-053, 315-054 Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

ПРЕГЛЕД ЦЕНА СА ЗЕЛЕНЕ, КВАНТАШКЕ И СТОЧНЕ ПИЈАЦЕ У КРАЉЕВУ - 05. ФЕБРУАР 2010:

П О В Р Ћ Е			В О Ћ Е			ПИЈАЧНЕ ЦЕНЕ СТОКЕ	
Производ	Зелена	Кванташ	Производ	Зелена	Кванташ	Производ	Цена (дин/кг)
	Цена (дин/кг)	Цена (дин/кг)		Цена (дин/кг)	Цена (дин/кг)		
Брокола	250	130	Банана	80	66	Телад женска	260
Карфиол	200	120	Крушка - Италија	200	135	Телад мушка	285
Спанаћ	180	130	Лимун	120	85	Јунад до 300 кг	160
Лук црни	50	45	Грејпфрут	100	80	Јунад више од 480 кг	155
Лук бели	400	200	Ананас	200	160	Краве за клање	120
Целер	200	100	Јабука - остала	40	20	Прасад до 25 кг	180
Пасуљ	200	150	Поморанца	80	50	Јагњад	230
Купус	50	30	Мандарина	120	90	Двиске	140
Празилук	120	80	Киви	120	85	Овца	120
Шаргарепа	60	35	Орах	400	350	Овнови	140

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА ИБАР д.о.о.

Краљево, Зелена Гора бр. 29

Тел/Факс: 036 / 315-053; 315-054

Е-пошта: pssibar@sbb.rs